СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 43. Джерзі Сіти, Н. Дж., середа, 21-го лютого 1940. No. 43. Jersey City, N. J., Wednesday, February 21, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПОЗИЧКА ФІНАМ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ЇХ УСПІХІВ

ВАШИНГТОН. — Внаслідок певних невдач на фронті позичка фінам спиняється. Джес Джовнс, федеральний адміністратор позичок, заявив, що позичка Фінляндії залежить від успіхів Фінляндії на фронті. Він далі заявив, що відповідальні чинники ту справу мусять передумувати наново кожного дня. Та, не звертаючи уваги на хвилеві невдачі фінів, позичка Фінляндії є добрим вкладом. Бо Фінляндія, без огляду на вислід війни, буде існувати і довг свій точно поверне, говорив Джес Джовнс.

АМЕРИКА НЕ ХОЧЕ БУТИ ПОСЕРЕДНИКОМ.

ВАШИНГТОН. — На заввагу деякої європейської преси, щоб створився комітет під головуванням президента Рузвелта, в цілі полагодження норвезько-англійського спору довкола корабля „Альтмарк", офіційні американські кола відповідають, що на це президент ніяк не згодиться. Президент не хотів братись полагоджувати справи боротьби з „Графом Спе", в якій поламано невтральність американського краю, не то полагоджувати спір, що виринув на чисто европейському грунті. Всякі посередництва з боку Америки моглиб втягнути її до европейських конфліктів.

КЛИЧУТЬ НА ПЕРЕСЛУХАННЯ СЕКРЕТАРІВ.

ВАШИНГТОН. — Конгресовий комітет, що провіряє працю комітету взаємовідносин праці, вислав „супіни" до трьох державних секретарів і завізвав їх, щоб явились на переслухання. Тими секретарами є: Ікес, секретар внутрішніх справ, Едісон, секретар маринарки, і Перкінс, секретарка праці. Вони мають взяти з собою все листування з комітетом взаємовідносин праці. Бо є закиди, що комітет взаємовідносин праці, щоб витиснути на деяких компаніях те, що йому хотілося, звертався з проханням до згаданих секретарів, щоб вони відмовлялись давати замовлення тим компаніям, що не хочуть повинуватись волі комітету.

КОМПТОН СПЕРЕЧАЄТЬСЯ З РУЗВЕЛТОМ.

РОЧЕСТЕР. — На зібранні винахідників д-р Комптон, голова масачусетського технольогічного інституту, закидав Рузвелтові, що той не знає благодатей винаходів і технічних уліпшень, коли каже що вони зменшують людям працю. Технічні винаходи все збільшували людям працю і творили нові підприємства, твердив Комптон.

СКИСЛА ПОГОДА В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Ціла приатлянтійська смуга коло Ню Йорку від кількох днів кисне в слоті. Деколи дощ, получений з вітром, січе людям в очі так, що годі перейти вулицею. Одинока потіха та, що від дощу топиться сніг, що кілька днів передтим завалив вулиці. Тішиться тим дощем також заряд міста, бо від нього знов наповняться збірника води, які були до половини опустіли.

ТИНКГЕМ ПРО ПОЛІТИКУ НА ДАЛЕКІМ СХОДІ.

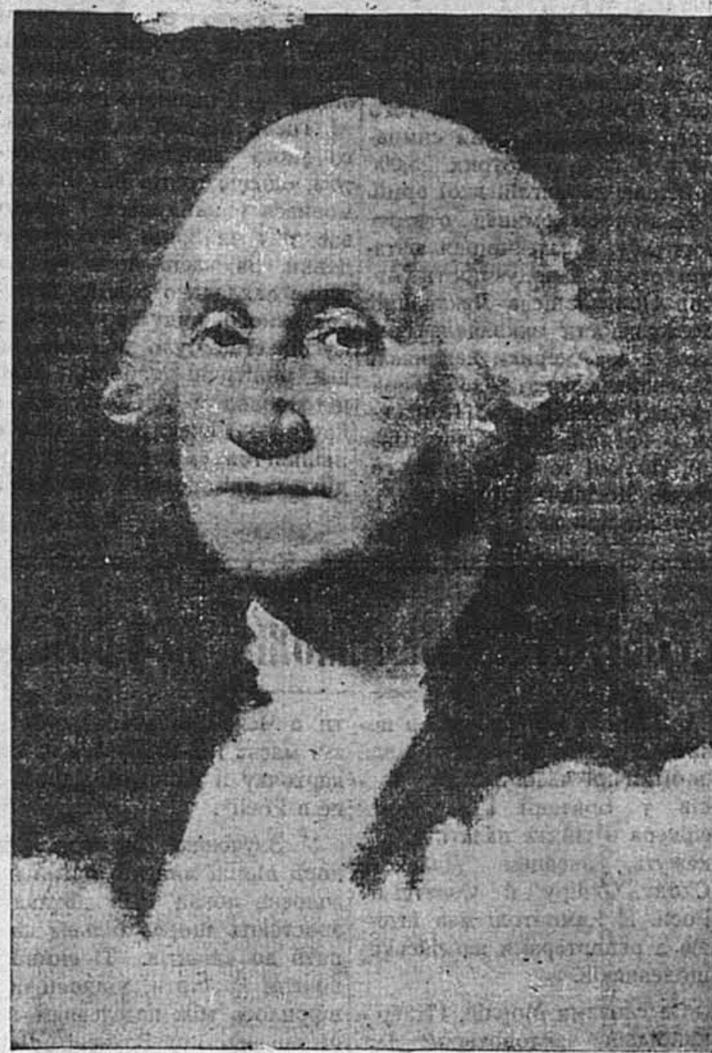
ВАШИНГТОН. — Конгресмен Тинкгем, член конгресового комітету заграничних справ, заявив, що уряд видно мусить мати якесь секретне порозуміння з Англією, коли веде таку незрозумілу політику на Далекім Сході. Тинкгем говорив, що своєю політикою у відношенні до Японії Америка фактично обороняє інтереси Англії, а не свої власні.

„ПОМИЛКА" КАНАДІЙСЬКИХ ВОЯКІВ.

ТОРОНТО. — Сто двацять канадійських вояків напали на місцевий готель Рівієра і знищили цілком бару, залишаючи лише британський прапор і портрет короля. Після того вони відійшли. Завідуючий готелем не міг дати пояснення, чому таке сталось. По хвилині надуми він сказав, що тут мусіла зайти помилка і вояки хотіли знищити інший готель, а знищили його.

ВІЙСЬКОВІ ЧЕРЕВИКИ ЇМ НЕ ПАСУЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — Американська армія хотіла подарувати робітникам нюйорського відділу „Доблю Пі Ей" 13,000 пар черевиків, щоб робітники могли спокійно серед зими працювати не боячись холоду в ноги. По ті черевики навіть зголосилось багато робітників. Але коли робітники почали припасовувати ті черевики до своїх ніг, показалося, що вони завеликі. Військові черевики мають числа від 9 до 13, а „цивілі" з „Доблю Пі Ей" потребують чисел найбільше 7 і 8. Супроти того ті черевики треба було з подякою назад відіслати.

ДЖОРДЖ ВАШИНГТОН.

НАЦІСТИ В ОБОРОНІ РУМУНІЇ

РИМ. — Тут панує переконання, що як Совети „упораються" з Фінляндією, то вони зачнуть натискати на Румунію. А це, як кажуть, турбує Німеччину, бо вона хотілаб там спокою, щоб дістати нафту і поживу.

ДВІ „РІДНІ КУЛЬТУРИ"

МОСКВА. — С. Айзенштайн, советський передовий фільмовий директор, заповідає, що наступить сильне „культурне зближення між двома великими народами", себто між німецьким і московським.

БАНДИТ ОГРАБИВ КРАМНИЦЮ НА $18,000

Один бандит дістався до елевейтора відомої департаментової крамниці Маршела Філда в Шікаґу саме в хвилі, коли перевожено гроші з одного поверха крамниці до другого й, забравши пакунок з 18,000 долярів, пропав серед гущі покупців крамниці.

ВИКОПАВ БЮСТ ІЗ ЗОЛОТА

Один робітник, що мав роботу від уряду швайцарського кантону (стейту) Вод, знайшов коло міста Аванш статую римського імператора Марка Аврелія. Статуя важить 4 фунти й зроблена зо щирого золота.

Уряд вислав у те місце цілу громаду копачів, сподіваючися знайти більше предметів римської старовини, бо місто Аванш це старе римське місто Авентікум.

НЕБЕЗПЕЧНО ВХОДИТИ ДО МЕШКАННЯ ПОЖАРНИМИ СХОДАМИ

Гелмут Готшалк, 36-літній автомобільний механік у Ню Йорку, заставши двері до свого мешкання закриті й не маючи при собі ключа, постановив дістатися до мешкання пожарними сходами. Пожарні сходи були вкриті ожеледою. Він посковзнувся на них і впав з висоти шестого поверха на подвіря. Згинув на місці.

ҐЕРМАНІЗУЮТЬ ЛОДЗЬ

ПАРИЖ. — Відомості, які доходять з давнього польського міста Лодзь, відомого зо своїх ткацьких виробів, є того роду, що це місто має стати в скорому часі цілком німецьким. Такий є плян націстичної влади. Поляків і жидів мають виселити. Досі мали депортувати до 8,000 осіб. Те місто має до 600,000 населення, в чому є 200,000 жидів.

ЛИТВА ПОЛЯКАМ

КАВНАС. — Литовський Червоний Хрест подає, що дав допомогу 18,000 польським утікачам. На ту допомогу дістає він з Англії й Злучених Держав $100,000 місячно, а литовський уряд додає до цього місячно $50,000.

ВПЕРТА КОЗА ЗАДЕРЖУЄ РУХ

На Анаполис Ровд у Гейторпі, Меріленд, скоїлася оноді поважна задержка автового руху. Довжезні хвости авт задержалися на дорозі й трубіли, але це, видно, ніщо не помагало. Два поліцаї, що приїхали автом на місце задержки, побачили на середині дороги козу, що не хотіла за ніщо зійти з дороги. Мусіли поліцаї дістати шнура, зловити козу в справжній „кавбойський" спосіб і аж так пустити рух.

САМОГУБСТВО ЗО СТРАХУ ПЕРЕД РОЗСЛІДОМ

У лісі коло Йорктавн Гайтс, Ню Йорк, задушився моноксидовим газом з власного авта 44-літній біржевик Джейкоб Дювалд, три години перед речинцем, назначеним йому стейтовою прокураторією для розсліду його фінансових операцій.

БУВ ПРИ НАРОДИНАХ, БУВ ПРИ СМЕРТІ

Поліційний уряд у Риджфілд Парку, Ню Джерзі, вислав свого поліцая Джана Смита на місце поважного нещасливого випадку. Показалося, що це автомобіль переїхав чоловіка, що накладав колесо на своє авто. Поліцай забрав раненого до шпиталю, де ранений зараз помер. Жертвою був 18-літній Винсент Келті, при котрого народинах цей самий поліцай мусів прислужитися немовби повитуха.

НАСЛІДКИ БУРІ.

Велика снігова буря навістила східне побережжя Америки й повалила літні хати в Квінсі, Масачутетс. Поліція закрила гостинці до недалекого Бостону для всього руху, з винятком рятункового. Багато шкіл у Новій Англії закрито.

ФІНИ ЗНИЩИЛИ ЩЕ ОДНУ СОВЄТСЬКУ ДИВІЗІЮ

ГЕЛЬСІНКІ. — Довгі бої над озером Ладогою скінчились новою поразкою для Советів. Фіни цілковито розбили 18. советську дивізію. Совети втратили при тому 18,000 убитих. Довгі воєнні операції фінів пояснюють тим, що вони мають мало війська і не можуть зводити отвертих боїв, а мусять маневрувати, щоб розділити советські сили на малі частини, які лекше розбивати без великих утрат. Воєнні успіхи над Ладогою мають для фінів те значіння, що Совети не зможуть вхопити „ножицями" фінську армію, що є на Лінії Манергайма на випадок, якби советській армії вдалося здобути місто Виборг і нищити успіхи на західнім фронті цеї оборонної лінії. Про Виборг подають, що він є під обстрілом советської артилерії.

ЗАТОПЛЕНО АНГЛІЙСЬКИЙ КОНТРТОРПЕДОВЕЦЬ.

ЛОНДОН. — Німецька субмарина затопила британський контрторпедовець „Дейрінг", при чому згинули 9 офіцирів враз з командантом С. Купером і 148 мужви. Це є шеста того роду британська втрата підчас цеї війни. На початку війни Велика Британія мала 179 контрторпедовців.

НОРВЕГІЯ СКИДАЄ ВИНУ НА АНГЛІЮ.

ОСЛЬО. — Норвезький міністер заграничних справ, Галвдан Когт, заявив у норвезькім парляменті, що Норвеґія мала й слаба країна і не може доходити свого права силою. Але це не значить, що вона зрікається своїх прав. І тому предложить справу німецького корабля „Альтмарк", що знаходиться в норвезькім фйорді, Лізі Націй, або якомусь іншому трибуналові до вирішення. Під тим іншим „трибуналом" розуміє дехто полюбовний суд під проводом президента Рузвелта. Міністер заявив, що німецький корабель „Альтмарк" міг переїхати через норвезькі води з британськими полоненими. Стверджив, що норвезький уряд не робив ніякої ревізії на кораблі, як це подають британські комунікати. Підкреслив, що „Альтмарк" не заїздив до ніякої норвезької пристані, поки не зіткнувся з англійським контрторпедовцем „Козак", що перевів ревізію на кораблі „Альтмарк" на норвезьких водах і забрав з корабля полонених. Таким поведенням, заявив норвезький міністер, Англія нарушила суверенні права Норвеґії та поломила ті міжнародні принципи, які сама проголосила.

ШВЕЦІЯ ЗДАЛЕКА ВІД ВІЙНИ.

СТОКГОЛЬМ. — Шведський король Густав проголосив проклямацію, в якій заявив, що Швеція є цілим серцем з Фінляндією і дає їй від початку таку допомогу, яку може дати як невтральна держава. Та проте Швеція не може зважитись на військову інтервенцію, бо це означалоб війну з Росією, а далі й з великими державами. Далі король зазначив, що Швеція, як невтральна держава, зможе Фінляндії більше допомогти, ніж якби вмішалась у війну.

БЛАГАЮТЬ РЕАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ.

ЛОНДОН. — Речник Фінляндії заявив, що Фінляндія потребує зброї й літаків, бо давні запаси є на цілковитому вичерпані. Радить менше виголошувати патріотичні промови про фінські геройства, а більше думати про те, щоб вислати Фінляндії негайну поміч у виді повзів, літаків і гарматніх стрілен.

ХОЧУТЬ ВИКОРИСТАТИ ПРОТИ АНГЛІЇ.

БЕРЛІН. — Визволення британських полонених з німецького корабля „Альтмарк" на норвезьких водах, при чому згинули сім німецьких моряків, буде використане німецьким урядом в розмовах з підсекретарем стейту Велесом. Націсти схочуть доказувати документом, як вирлядає Англія „як оборонець малих і слабих держав".

ВІДКИДАЄ ПРОТЕСТ НОРВЕГІЇ.

ЛОНДОН. — Британський уряд оборонює визволення британських полонених з німецького корабля „Альтмарк". Але каже, що такі речі не будуть повторюватись. Тому треба глядіти на це як на виняткову подію.

СОВЕТИ „САБОТУЮТЬ" ДОСТАВУ.

ЧЕРНІВЦІ. — Очевидець, що приглядався, як советська погранична сторожа перебирає вагони з поживою, призначеною для Німеччини, стверджує, що це діється так повільно й недбало, що видно, що Совети роблять усі можливі перешкоди, щоб тільки припізнювати вивіз товарів до Німеччини. Каже, що на советських стаціях ніде не видно ніяких німецьких жовнірів.

З ПОГОЛОСОК ПРО ПЕРЕСЕЛЕННЯ.

БЕРЛІН. — До кінця лютого має бути переселених із земель, що були давніше під Польщею, а тепер є під німецькою окупацією, від 40 до 50 тисяч українців і білорусів на землі, що є під Советами, а передше були під Польщею.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ЛИШЕ ДЛЯ АМЕРИКИ

Дня 22. лютого кожного року американці святкують память уродин чоловіка, про котрого вони говорять словами найвищого пошанування. Над його гробом сказав один бесідник про нього слова: „Він був першим у війні, першим у мирі, і першим у серцях своїх земляків". Ці слова декому видалися були тоді перебільшенням, але з упливом часу постать тої людини не меншала, але збільшалася й наскрізь виправдувала нагробні слова. Звичайний титул, яким американці величають його память, є назва „Батько нашого краю".

Що американці мають багато причин так величати Джорджа Вашингтона, це є нині вже добре утвердженою правдою. Були в американській історії історики-відбронзівники, що пробували стерти поливу бронзу на статуях великих людей, між іншими й Вашингтона, але чим більше цеї бронзи стирали з бюста Вашингтона, тим більше переконувалися, що під нею є шляхотний метаь: чим більше старалися зменшити постать Вашингтона з величини героя до величини звичайної людини, тим більше надзвичайною людиною виходив Вашингтон.

Нині Вашингтона признають загально тим найбільшим щастям для краю, яке люди звичайно охрещують іменням генія. Себто многосторонного таланту, так зрівноваженого, що він може зробити народові найбільшу прислугу в найбільше критичний добі. Джордж Вашингтон мав щастя жити саме в такій переломовій хвилині, коли невдоволення американських кольоністів з поведінки Англії дійшло було до вершка. Америка була щаслива, що у Вашингтоні знайшла людину, яка все віддала для різкого зриву зо старим порядком, а при тім конструктивної й упорядкованої розбудови нового.

Коли Джорджа Вашингтона винесено на чоло американської боротьби за незалежність від Англії, сказав один з його прихильників: „Нам треба держатися разом, бо інакше нас повісять усіх одинцем". І Джордж Вашингтон в опінії Англії того часу був ворохобником, якому належаласяб шибениця. Та нині та сама Англія вже навчилася дивитись на Вашингтона іншими очима; вона виставила статую Вашингтона навіть у столиці Англії, а на Світовій Виставі в Ню Йорку виставлено англійськими заходами родовід Вашингтона, що мав доказувати походження Вашингтона з англійського пануючого роду.

Та це походження Вашингтона може не є стільки важне, скільки походження ідей свободи від Вашингтона. Бо саме успіх цих ідей в Америці присвітлював великій французькій революції, присвітлював усім свободолюбним рухам, де вони не булиб, а в тому числі знайшов вислів навіть у звісних словах Тараса Шевченка в Україні.

З того огляду великі ідеали Джорджа Вашингтона та його великий воєнний і мирний успіх є спадщиною не одної Америки, але й усього людства.

ДЖОРДЖ ВАШИНҐТОН — ТВОРЕЦЬ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

(Родився 22-го лютого 1732 р., помер 14-го грудня 1799 р.).

Джордж Вашингтон був домінуючою особою в найнебезпечніших часах боротьби американського народу за державну незалежність. Як в Америці, яка 1775 року була ще англійською кольонією, вибухла революція проти англійського уряду, Джордж Вашингтон став на чолі континентальної армії і воював з Англією повних шість років. Після війни Вашингтон став провідником континентальної політики і довго працював над тим, щоб з визволених англійських кольоній створити окрему самостійну державу. Він був генералом американських військ, головою тої конвенції, що зладжувала конституцію Злучених Держав та першим президентом республики, що заіснувала по цім боці Атлантійського океану.

В той час, як три міліони американців підняли бунт, щоб визволитися з економічної і політичної неволі, Джордж Вашингтон став їх вірним, ідейним і незломним провідником. Хоч сам він походив зо старої аристократичної англійської родини, яка виемігрувала до Вірджінії в половині сімнадцятого століття, Вашингтон радо став на чолі американської революції, яка підривала основи панування европейської аристократії над міліонами підданих людей і домагалася права на щастя, вільне і самостійне життя для кожної окремої одиниці. Революційна боротьба в Америці велася під проводом здібних американських і европейських провідників, що жили в Америці і боролися проти економічного визиску кольоністів старою англійською аристократією. Між ними дуже часто були гарячі дебати на тему, який саме завести лад у новій американській республиці. Вони часто сварилися між собою, чия політична думка повинна панувати в новій державі, але Джордж Вашингтон завше вмів справу полагодити, погодити політичні розходження і заставити провідників до праці не в користь партії, але на добро цілого народу. Він був не лише добрим ґенералом, але і добрим та досвідченим політиком. Мілітарну освіту Вашингтон набув в англійській кольоніяльній армії, в якій мав рангу офіцира, а політичний досвід здобув своєю активною громадською працею.

Знавці мілітарної штуки доказують, що Вашингтон мав великі стратегічні здібности, якими нинішня Америка завдячує свою незалежність. Як почалася війна Англії з її кольоніями в Америці, то командир англійських військ, В. Гов, прибув до Ню Йорку з вишколеною армією 32,000 жовнірів, 10,000 моряків і 1,200 гармат. Прибуло теж 30 воєнних кораблів, що могли збомбардувати Ню Йорк. Англія контролювала море і могла бльокувати американські пристані. Проти того Вашингтон мав 20,000 рекрутів, на скору руку вишколених, котрі ніяк не могли дорівнювати англійцям. Тому Вашингтон уникав сутичок з армією Гова. Крім того серед кольоністів були симпатики Англії, з котрих 25,000 пристали до англійської армії.

Вашингтон оминав отверту боротьбу, а зате ширив агітацію серед народу проти Англії. Проголошена Декларація Незалежности викликала симпатії і до Америки наплинали охотники воювати за американську республику. Приїздили з Франції, Німеччини, Швеції, Польщі та інших країв головно досвідчені офіцири, а Франція прислала свою сильну фльоту та армію. Одержавши визначну допомогу, Вашингтон виступив проти англійців і в жовтні 1781 року окружив англійців у Йорктоні і розбив їх.

По війні треба було організувати не тільки державний апарат, але життя економічне. В краю панувала господарська скрута і ріжні люди шукали виходу кожний по своєму. Група офіцирів пропонувала корону для Вашингтона і заведення монархії, але він порадив офіцирам занехати ту думку.

1789 року Вашингтон проводив конвенцією у Філядельфії, на якій одобрено і принято конституцію Злучених Держав. 30. квітня 1789 р. Вашингтон обняв уряд першого президента. Після першої каденції його знову вибрано президентом, одначе третій раз він відмовився кандидувати і доживав віку як приватний громадянин. За часів його урядування закладано основи демократичного ладу в Америці. Суспільство було поділене на два політичні табори: один під проводом О. Гамилтона, а другий Т. Джеферсона, одначе Вашингтон умів завсіди погодити ті дві противні собі течії.

ФЛІС.

„РОБІТНИЧИЙ ВЕЛЬМОЖА" ПРО ВІЙНУ

В Едмонтоні перебував з початком лютого лорд Морлі, робітничий член палати лордів у Британії і заступник спікера в тій же палаті. Є він, кажуть, знавцем Далекого Сходу, Сибіру й Совєтської Росії. В Едмонтоні мав інтерв'ю з репортерами англійських щоденників.

За словами Морлія, Гітлер є найбільш заклопотаним державним провідником в Европі. Договір про ненапад з Совєтською Росією мав якнайгірший вплив на державні інтереси Німеччини. Через той договір Німеччина втратила домінуючий вплив на Балтику, а заняття Сталіном нафтових піль у галицькій Україні, не допустило його до їхнього використування, а саме за те він розпочав війну з Польщею. За словами Морлія, Гітлер є тепер найбільш ізольованим провідником народу на світі. Нема держави на світі, котра не бажалаб погрому Німеччини.

Цей договір заініціював сам Сталін, бо боявся нападу Німеччини на Совєтську Україну. За згаданого договору не мала Німеччина ніякої користи крім „паперових обітниць", бо Росія сама потребує тих запасів, що обіцяла дати Німеччині. Щоб тримати в несвідомості німецький нарід про „користі" договору з Сов. Росією, казав Гітлер виробляти в Чехо-Словаччині субститут масла і наліплювати на нім карточку з написом: „зроблене в Росії".

У Злучених Державах, де лорд Морлі минулої осени виголосив понад 70 докладів, зростають щораз більше симпатії до аліянтів. Ті симпатії почали зростати, відколи поширилось між населенням переконання, що Злучені Держави не будуть втягнені до европейської війни. Також уступив у Злучених Державах страх перед британською пропагандою; в другій половині листопаду лорд Морлі більш не чув нарікання на неї.

Довгота війни буде залежати від рішення Гітлера, як він думає провадити війну. Якщо він рішиться на „блискавкову війну", то негайно буде побитий. Якщо він на неї не рішиться, то попаде в інші труднощі. Лорд Морлі говорив дальше, що аліянти є цим разом у можності контролювати перед заграничними ввозами лише 10 відсотків німецьких границь. Не можуть вони не допустити імпортів до Німеччини з Росії, балтійських держав, Литви, Угорщини, Югославії, Італії, Румунії та Швайцарії. Щоб ті труднощі побороти, Британія та Італія взялися на способи. Вони закуповують у невтральних держав воєнні матеріяли і поживу, хоч їх не потребують, щоб їх тільки не допустити до Німеччини.

Теперішня війна, казав Морлі, це більше машинова війна як війна людей. Аліянтам тепер лекше випродукувати більше число воєнних літаків як і вишколити потрібне число пільотів. Тому велике значіння має для виграння війни аліянтами імперіяльний плян вишколу пільотів у Канаді і тим Канада багато прислужиться аліянтам.

Головною ціллю війни для аліянтів мусить бути та певність, що німецький нарід позбудеться гітлеризму і створить форму уряду, з яким зможуть вести переговори інші европейські народи.

Морлі також одобрив гадку створення краєвих як економічних так і політичних федерацій для заключення миру. Такими федераціями могли би бути Скандинавська, Балканська, а навіть Католицька Федерація. До цеї останньої могли би входити Австрія, Бельгія і Польща. Ліга Націй, на гадку Морлія, може бути відновлена, але без колективного забезпечення; таке забезпечення, означене Лігою Націй, було помилкою. Воно не могло й не може належито функціонувати.

Лорд Морлі, що знає добре Совєтську Росію, бо по ній багато подорожував, казав, що заняття Фінляндії є конечне для забезпеки Совєтської Росії. Він каже, що тим заняттям хоче Совєтська Росія запобігти, щоб Німеччина не позакладала там повітряних і субмаринових баз, які могла би вжити до нападу на Ленінград. Не похвалював лиш лорд Морлі жорстокости, з якою Совети провадять цю війну і каже, що свою ціль здобуття баз могли би вони були осягнути і мирним способом, т. є переговорами.

ФІЛЬМА: „УПАДОК ДИКТАТОРА"

Тепер висвітлюють цікаву чеську фільму, зроблену саме перед окупацією Чехословаччини німецькими військами в березні 1939 року. Фільму цю прямо тепер викрали та переслали з Чехії до Швеції, звідки вона привандрувала й сюди.

В поясненнях, роздаваних перед входом до театру (виставляють у Ню Йорку в „Белмонт Тіейтер"), пишеться, що більшість з артистів, що брали участь у цій фільмі, німці виарештували та посадили до концентраційного табору; лиш небагатьом удалося втекти.

Тому, що фільма ця є прямою алюзією до певних диктаторських режімів в Европі, варто переповісти зміст її нашим читачам. Ось як розвивається акція:

Певний диктатор, якого у фільмі називають „маршалом" (може ним бути дуже добре Гітлер, Сталін, Мусоліні або Ридз-Сміґли), приготовляється до підбою малого народу (Німеччина-Чехословаччина?). До цеї цілі він підготовляє воєнну психозу серед свого населення. І так, з бальконю його резиденції сиплються часто гарячі промови до зібраної юрби (порівняй: Гітлер у Нірнберґу, Ридз-Сміґли перед заняттям Заользя, чи Молотов перед захопленням Західньої України!).

Багатий фабрикант амуніції, барон Кроґ, якого сестрінець є персональним адютантом диктатора-маршала, достарчає амуніції, газів і гармат. І тим уможливлює пляни диктатора.

Нагло в краю кидається страшенна пошесть-зараза, яку лікарі з латинська охрестили „морбус ченґі", косить численні жертви. Проф. Сіґеліюс, начальний лікар медичного інституту Лілієнталя, припадково стрічає лікаря д-ра Ґалена, який знайшов середник (сироватку) на лікування „моргус ченґі". Його він принимає до іституту, одначе забороняє йому лікувати когонебудь зпоза інституту. Проф. Сеґеліюс скоро коштом д-ра Ґалена доходить до найвищої слави й одержує від маршала медалю заслуги. Через це д-р Ґален, видно ображений, дає інтервю репортерам, що це він є винахідником середників вилікування з „морбус ченґі", а не проф. Сібеліюс. Приходить за це до конфлікту між ним і проф. Ґаленом. Проф. Сеґеліюс проганяє його з клініки, а д-р Ґален іде лікувати бідних людей.

Тимчасом хороба шаліє чимраз більше. Білі плями, ознаки цеї хороби, показалися вже й на тілі фабриканта амуніції, барона Кроґа. Щоб ратувати себе, він переодягається за робітника й шукає вилікування в д-ра Ґалена. Цей одначе його пізнає, і годиться лиш під такою умовою його вилікувати, коли барон Кроґ перестане фабрикувати амуніцію.

Цей одначе не може на це згодитись, бож він приобіцяв маршалові-диктаторові продукувати безнастанно амуніцію й літаки, бо війна вже ось-ось має вибухнути. Зломаний на душі, перестрашений барон Кроґ доносить про свою хоробу й умовини вилікування д-ром Ґаленом диктаторові. Цей, без надуми, каже своїм агентам привести лікаря до себе.

Між ним і д-ром Ґаленом відбувається гостра розмова. Ґален пропонує, щоб диктатор зберіг мир та цивілізацію; цей знову твердить, що не можливо, бо він посланий Провидінням і має спасти свій нарід війною. Малює майбутні образи великої перемоги. Примушує д-ра Ґалена вилікувати барона Кроґа. Д-р Ґален твердо стоїть при „ні" й відмовляється. Одначе диктатор не важиться арештувати д-ра Ґалена, але випускає його вільним.

Барон Кроґ, бачачи неминучу смерть, стріляється.

Диктатор дає сигнал до війни. Літаки його бомбардують цивільне населення, несучи смерть і спустошення.

Приходить фінал. Диктатор, хоч іще не має відомостей з фронту, одначе зо своєї палати сипле патріотичні промови. Нагло його голос слабне, він відходить до бюра, й бачить білі плями „моргус ченґі" на своїх грудях...

Проф. Сіґеліюс радить покликати д-ра Ґалена, одначе маршал не годиться, бо знає, що д-р Ґален буде пропонувати, щоб закінчити війну й заправадити сталий мир.

Адютанти таки покликують д-ра Ґалена. На дорозі, перед палатою маршала зібрана юрба кричить „війни, перемоги", а д-р Ґален — „мир" для всіх. Розлючена юрба каменує д-ра Ґалена.

Тимчасом маршал попадає в передсмертне маячення. Він хоче йти на фронт, щоби провадити свої легіони до перемоги. Свідомий своєї смерти, він кричить: „Я, кістяк на коні, попроваджу свої війська на неприятеля".

На цьому й кінчиться фільма.

—o—

Хоч фільма ця має й тенденційність, бо звернена проти диктаторів, проте вона добре зроблена, тримає глядача в напруженні й понад усе, актуальна.

Клявдія Бобикевич.

У ТІНІ ГЕРОЇВ

(Спомин з недавнього минулого).

34)

Він і лях — оба такі самі. Цього вчить нас історія. А мої добрячі там вірять його облесним словам, це казав мені Бондаренко. Вони готові повірити азіятові наші таємниці, військові діла, заховані скарби, що мають належати тільки Україні!"...

„Отамане, там жде на вас певна смерть! І ви йшлиб туди?... Лишилиб рідню?... — скричала я.

Я боялася смерти. Я не лю била думати про неї. А отаман ішов би просто її в обійми? Я цього не розуміла. Ніяк.

Отаман усміхнувся на мое здивування.

„Я це все добре знаю, але всеж піду, бо мушу. Моя смерть пошкодить большевикам більше, ніж мое життя за границею. За мене повстане багато местників. Я навчу їх своїм приміром умирати за Україну. А це така честь, така слава, що мені ніяк не лячно!"

Він говорив з таким спокоєм, такою силою, що я відчувала: тут нема що його переконувати, переминити! Це залізна, непохитна воля характерника, що її ніхто не зможе зломити.

„Одно лише прошу вас, пані. Не кажіть цього нікому. Моя бідна жінка зайво занепокоїться. Ваші родичі, особливо панотець засумує. Краще хай про мій намір ще ніхто не знає. Хто там певний, що завтра буде? Нехай оці дні, що я ще тут, проминають у мирі та спокою. Добре?"...

Я прирекла нікому нічого не казати. Я додержала слова до... нині!

IX.

Пізно вечором вернулися мої родичі з міста. Напів замерзлі. Мама сказала мені, що лікар оглянув отаманшу як слід і записав їй дорогі ліки (що їх мама купила). Але він заявив мамі також, що отаманша з тої епілепсії не зможе вилікуватися, бо її вся нервова система дуже ослаблена. Треба би вихати необхідно на якісь скріплюючі купелі, де є всяка вигода, спокій.

„Отаманша має знайомих у Косові. Казала мені, що на весну поїде до них. Косів це вже купелеве містечко, може її там і полекшає. Дав би Господь бідній жінці хоч здоровля!" (Хто знає, що буде до того часу? — майнула мені думка):

„Отаманша повезла продати свій самовар, але не було купців на нього. Лишила у виставі нашої кооперативи. Може хто знайдеться, що купить".

Як мене ті всі вісті різали, наче ножем...

Час минав у спокійнім сільськім житті. День за днем, безупинно. Я жадібно читала галицькі часописи й журнали, що не доходили до мене там, на чужині. Я придбала багато дитячих книжок і читала діти у голос. Вони сиділи біля мене й слухали уважно. Олечка Тютюник часто не розуміла мого читання, тож я їй пояснювала, що треба. Коли я дивилася на неї, на те ясножовте волосся, ті сині очі, що з таким дитячим довірям гляділи на все кругом, мені ставало страшно жаль цеї дитини. „Бідна сирітко!" — хотілося крикнути й голосно заридати. Але я держала себе в руках. Я хотіла показатися достойною довіря отамана, що в моїх очах був лицарем України. Він був героєм!

Чи він говорив що про свої тайні наміри також із моїм батьком, цього я не знаю. Мій батько також не був би зрадив цеї тайни нам... ніколи! Це був також характерник...

Колись, давно, коли я ще була малою, приїхав до батька один знайомий зо Станиславова й довго переговорював з батьком, про що, як і чого, нам тоді не казав. Кілька днів пізніше визволено Мирослава Січинського з вязниці в Станиславові...

(Дальше буде).

Між жінками.

— Що ти маєш представляти в новій ролі?
— Гарну жінку!
— Чого то вже не вимагається від артистів!

З ДНЯ

ДЖОРДЖ ВАШИНҐТОН.

Джордж Вашинґтон це така велика фіґура, від якої треба відступати багато кроків взад, щоб її цілу побачити. В день його уродин міліони американців з пошаною згадують про нього і радіють, що в той критичний для Америки час явилась на овид та велика людина. Хто його зна, куди покотиласяб американська історія, якби не було Вашинґтона.

Правда, в той час усі американці горіли ненавистю до тодішнього англійського режиму, бажали відірватись від Анґлії та створити свою незалежну державу. Але якби не Вашинґтон, то ледви чи та ненависть і те бажання принялиб були таку конструктивну будуючу форму. Ми знаємо, що неодні національні мрії зазнають невдач, їх нераз треба відкладати на десятки, а то й сотки літ. Нераз треба їх цілком поховати. Це великі геніяльні одиниці, які горіють великою любовю до справи, які мають відповідний розум і характер, натрапивши на відповідний ґрунт, довершують великих історичних діл.

ГОЛОС СУРМИ.

В жилах кожного пересічного американця кипіло, що ось матерний англійський уряд так по мачушиному поступає з Америкою. Митами він давив домашній американський промисл і не давав йому розвинутись. Американський промисл робив конкуренцію англійському домашньому промислові й англійський уряд хотів його силою задушити. Англія силою спинювала розвій молодого американського краю, що, повний енерґії й охоти, рвався вперед, до поступу. Американці відчули, що сталеві кайдани накладає на них Англія і ними хоче спинити їх розріст. Вони почали бунтуватись, почали скликувати віча, виголошувати палкі патріотичні промови, що крили в собі зерна революції. Вкінці вибухла революція.

На історичну арену виходить Джордж Вашинґтон та перебирає начальний провід американських революційних військ.

БОРОТЬБА ДО УСПІШНОГО КІНЦЯ.

Як начальний вожд, Вашинґтон виявив великі стратеґічні здібности та велику витревалість. На взір інших великих полководців, він добре зорієнтувався в положенні та замісць спутуватись вивченням з військових підручників правила-военної штуки, він виробив свою власну військову тактику. Він бачив, що має проти себе знаменито вишколені, добре одягнені й узброєні англійські полки. Ті полки в правильній війні, ведений за тодішніми військовими правилами, булиб цілком певно розгромили слабо одітих і зле узброєнех Вашинґтонових добровольців.

Зате ті добровольці мали сильнішу моральну зброю: вони вірили, що борються за свій край, за справедливу справу, а не за гроші. Моральна зброя американців переважала над сталевою зброєю англійців. Це бачив Вашинґтон. Крім того він виробив окрему тактику для своєї армії, яка полягала на тім, щоб наґло нападати на ворога, заходити його ззаду, а не спереду, де він був найсильніший, і в той спосіб деморалізувати його.

ПЕРШИЙ ПРЕЗИДЕНТ.

По переможній війні Джордж Вашинґтон заміняє військовий уніформ на президентський одяг і з вояка стає знаменитим адміністратором. Історія мало знає таких випадків, де геніяльний полководець, що передтим скупчував усю свою увагу на те, щоб когось нищити, змінює свою нищільну психіку на конструктивну і кладе основи під будову нового життя.

Його оригінальне, не обтяжене ніякими втертими доктринами, думання і тут проявило себе в повнім блеску. За його восімлітної адміністрації Америка консолідується в середині; заправлюється адміністраційна машина, здавлений промисл зрушується до життя, повстають основи американського шкільництва і суспільного виховання.

ВДЯЧНІСТЬ АМЕРИКАНЦІВ.

Тому американці почувають таку глибоку вдяку свому першому президентові. Вони вдячні, що він у тих критичних хвилинах покинув розкішну на тодішні часи свою палату і заминів своє виґідне життя на тверде життя вояка. Вони вдячні йому, що, як начальний вожд, не занедбав нічого і виявив максимум своїх інтелектуальних і моральних цінностей. Вони вдячні йому, що по війні не вахотів залишатись у пасивній, хоч приманливій ролі національного героя, а рішився взяти в руки цивільну адміністрацію, в якій легко можна було викликати огірчення серед певних суспільних верств і той геройський німб утратити. Вони вкінці вдячні йому за те, що на становищі президента він думав передівсім та понадусе про справу, про добро своєї нації і вслід за тим на ріжні провідні становища не настановляв своїх приятелів чи любимців, лише тих, які на те становище надавалися. З обуренням відкинув Вашинґтон пропозицію окликати себе королем Америки, хоч у тодішніх часах він міг це успішно перевести. Він відмовився третій раз бути президентом, бо казав, що коли задовгий час президент урядує, він окружується своїми однодумцями і адораторами, та мимо волі стає диктатором краю.

Американці шанують память Вашинґтона не лише з вдяки за його довершені вчинки, але також на те, щоб на основі його прикмет виховувати сучасні покоління.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

СКРЕНТОН, ПА.

Створення Центрального Комітету У. Н. Союзу.

Дня 11. лютого ц. р. відбулись у нас збори 16-тьох відділів У. Н. Союзу з Скрентону й околиці. Гром. Онуфрій Загаєвич відкрив збори і, пояснивши їх ціль, покликав гром. Филипа Демковича, секретаря 408-го відділу, на секретаря тих зборів. Далі попросив до слова приявного організатора У. Н. С., п. Василя Загаєвича. Бесідник в одногодинній промові точно виказував всі ті добродійства, які одержує членство У. Н. Союзу та порівнював грамоти нашого Союзу з грамотами інших того роду організацій. З того порівняння наглядно виходило, що грамоти нашого Союзу таки найліпші зо всіх, тому краще його держатись, а тим, що до нього не належать, варт уписатись.

По закінченні докладу наступили запити і дискусії, що додатково вияснювали багато справ. Одноголосно рішено вибрати Центральний Комітет У. Н. Союзу. Предсідником цього Комітету вибрано Методія Бадона з 280 відділу; секретарем Филипа Демковича з 408 відділу; скарбником Михайла Камінського з 159 відділу. В ширший склад цього Комітету входять також усі урядники 16-тьох відділів зо скрентонської округи: 114, 123, 144, 159, 162, 187, 193, 208, 229, 280, 326, 402, 408, 409, 411, і 449.

В дискусіях брала участь більша часть приявних. Були розумні запити і ціла дискусія відбувалась у достойнім наст рої. Це перші того роду наради відділів У. Н. Союзу. Серед приявних слідне було велике зацікавлення справами нашого Батька Союзу. Приємно було почути секретаря з 159 відділу, який сказав, що вже підчас побуття в нашій громаді організатора В. Загаєвича, впродовж кількох днів вписалось до його відділу понад 20 молодих людей.

Рішено, щоб наступні збори Центрального Комітету відбулися якнайскоріше, про що буде оголошено на сторінках „Свободи". П. Загаєвич давав приявним точні відповіді на запити та поради в справі членства. У. Н. Союзу. Скріплені на дусі, ми тепер берімся до праці, щоб членство в нашій окрузі росло для добра самого членства і слави нашого Батька Союзу. Хай нашою роботою керує та сама любов і взаємна пошана, що панувала на згаданих зборах.

Чергові збори відбудуться 22 лютого, в год. 8.30 вечером, в Українськім Громадянськім Клюбі, 608 В. Лякавана евеню. Щоб не бракло представників ні одного відділу. Колиб делеґати не могли прибути, повинні вислати заступників. П. Загаєвич обіцяв прибути на ті збори.

Филип Демкович,
секретар зборів.

УШКОДЖЕНІ НЕРВИ ПРИЧИНОЮ БОЖЕВІЛЛЯ

Досліди показали, що коли людина зазнає дуже сильного нервового потрясення, то кінчики нервів стають ушкоджені. От, наприклад, людина може зазнати від перестраху такого великого нервового потрясення, що кінчики деяких нервів наче трошки „спаляться". Тому між ними нема вже тісної сполуки і людина не може послідовно думати. Все в ній йде коловоротом у мізку. Та коли людина опісля зазнає довгий час цілковитого спокою, то з часом кінцівки нервів можуть погоїтися.

От недавно д-р С. С. Спейдел дослідив, що метразоль приспішує гоєння ушкоджених кінцівок нервів у мізку і так привертає божевільному здоровий розум. Та треба знати, що божевілля божевіллю не рівне. Всякого роду є божевілля, хоч таких випадків, що людина божеволіє через якесь нагле, але дуже сильне нервове потрясення, найбільше. Тож не кожному божевільному й метразоль може помогти.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ДИПЛЬОМАТИ БЕЗ КВАЛІФІКАЦІЙ.

Італійська ґазета „Попольо ді Рома" розписалася про встановлення Майрона Тейлора спеціяльним висланником Рузвелта до Ватикану й при тій нагоді висміває в грубий спосіб і самого Тейлора і просто всіх американських дипльоматів.

Називає „Попольо ді Рома" американських дипльоматів бувшими крамарями. Мовляв, вони не мають до дипльоматії ніяких кваліфікацій поза те, що склали більші жертви на виборчий фонд президентського кандидата.

„Попольо ді Рома" говорить відкрито, що вона думає про Америку й американських дипльоматів. Досі італійські ґазети видно свої думок у цій справі не говорили. Вони або думали інакше, або думали так, як „Попольо ді Рома", але писали інакше. Отже або поступок президента Рузвелта або поступок Тейлора або когось іншого американського дипльомата довів „Попольо ді Рома" розкрити свої почування, чи погляди, в цій справі. Це одно вже важний здобуток дипльоматії.

НЕКУЛЬТУРНІСТЬ І БРАК МАНЕР.

Каже далі „Попольо ді Рома" про американських дипльоматів, що вони є предметом загальних насмішок і що вони не мають культури й манер.

Що американські дипльомати є предметом насмішок і що їм хтось може відмовляє культури й манер, дуже можливо. Передовсім наскільки про Італію, „Попольо ді Рома" може справді каже правду.

Одначе „Попольо ді Рома" мабуть знає, що як італійці насміхаються з американських дипльоматів, то американські таксамо насміхаються з італійських. Коли хтось там закидає американським дипльоматам брак культури й манер, то в світі є чейже багато людей, що відмовляють культури й манер італійським дипльоматам.

Коли італійцеві робиться смішно на вид браку досвіду американця в Европі, американцеві смішно з браку досвіду італійця в Америці. Коли італійцеві смішно на вид нерухомих рук американця при розмові, американець мучиться на вид італійця, що при беседі вимахує руками. Коли італійцеві смішно, як американець при їжі переносить вилки й ніж з руки до руки, американцеві може бути смішно на вид італійця, що їсть макарони. Коли італійцеві не стає терпцю слухати повільної мови англьо-саксонців, то американцеві кружляє голова від скорої бесіди італійця.

ЧИ Є З ЧОГО СМІЯТИСЯ?

Що багато італійців сміються з американців, а багато американців сміються з італійців, це правда, одначе чи є яка розумна причина для таких висмівань?

Чи з того, що наша культура інакша як культура інших людей, виходить, що нам розумно з неї чи з них насміхатися?

Насмішка це оборона перед приняттям чужої культури чи манери з боку недумаючої людини. Думаюча людина з чужої культури приймає, що краще, а зо своєї власної викидає все, що гірше. Так, наприклад, думаючі люди переняли звичай читання й писання книжок, а закидають звичай пиятики, хоча предки книжок не читали й не писали, а тверезістю не грішили.

ЧИ Й ЦЕ СОРОМ?

Насміхається теж „Попольо ді Рома" з американських дипльоматів за те, що вони стали дипльоматами з крамарів зеленини.

Чи є в цьому щось смішне, як би людина, що торгувала яриною, стала дипльоматом?

Дотинав раз один посол у французькому парляменті міністрові, що він був колись пастухом. Дехто сподівався, що міністер заперечить закид: міністер зовсім не перечив, що він був пастухом. Він сказав свому противникові: „Це правда, що я був колись пастухом. І правда, що якби ви були колись пастухом, то булиб ним іще й нині".

ТИМ, ЩО МАҐІЧНИХ ЛІКІВ ШУКАЮТЬ

Є багато таких людей, що мають надто велику віру в силу лікарства. Є такі, що вірять, що лікарство так може направити хиби та недомагання тіла, як от кравець подіравлений плащ. І такі люди звичайно багато терплять, бо ліків з такою маґічною силою, що моглиб людину неґайно вилікувати, нема. Лікарства звичайно мають потрібну вартість. 1. Є такі, що приглушують біль. 2. Є такі, що загально скріплюють тіло, а вже сама сила скріпленого тіла гоїть рани та направляє хиби. 3. І ще й у той спосіб лікарство може помогти, що приверне людині віру у виздоровлення. Людина в такому настрої стає веселіша. А від того життєва сила тіла збільшується й старається усунути недомагання.

Та завжди треба памятати, що важніше те, щоб людина вважала на себе й не ослаблювала себе. Важне те, щоб людина щодня рухалася, працювала і взагалі напружувалася, пила подостатком води, їла умірковано, і то щоб головно полягала на городину і набіл, щоб добре висипляласъ і щоб як найменше журилася. Від такого способу життя людина буде здоровою й сильною і зовсім не буде потрібно їй ліків.

І ТАМ ВІЙНА.

Відділ англійських жовнірів, що стережуть Суеського каналу в Єгипті. Їм на допомогу прислано недавно відділи австралійців і ново-зеляндців.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

КЛІВЛЕНД, О.

Ювилей заслуженого союзовця.

Бачимо, що в ріжних місцевостях наші люди вшановують своїх заслужених громадян ріжними ювилейними приняттями чи забавами. Це гарний звичай, бо він вказує, що ми вміємо оцінити працю заслужених людей.

І в нашій громаді влаштовано таку несподівану забаву заслуженим громадянам Катерині і Миколі Бусько, як признання за їх працю. П. М. Бусько є довголітнім членом братства св. Петра і Павла, від. 102 У. Н. Союзу, а також впродовж 15 років є секретарем того товариства. Члени того товариства, а також його співпрацівники, як признання за працю влаштували їм 21 січня ц. р. в Народнім Домі забаву. Приготуванням забави занялись пані М. Олексик і пані Дорош. Забавою проводив предсідник згаданого відділу, п. Юрій Гірняк. При гарній вечері він покликував до слова бесідників. Першим був парох клівлендської укр. гр.-кат. громади, о. С. Журавецький, який зложив громадянам Буськам щирі бажання. Подібні бажання зложив о. Камінецький, що в ту пору гостював у нашім місті. Доньки гром. Буськів обдарували своїх родичів гарними китицями цвітів. Наступними промовцями були: адв. О. Малицький, Д. Шмагала, І. Попович і П. Попович. По зложенні своїх бажань П. Поливчак у кількох словах представив терпіння нашого народу на рідних землях та завізвав приявних зложити жертву на інформаційно - освідомляючу ціль. М. Олексик подякував приявним за участь. До збірки покликано М. Кукіз і Анастасію Шмагалу. Збірка принесла $45.25.

Головна канцелярія У. Н. Союзу з тої нагоди вислала такого листа на адресу пана Буська: „Ми зо своєї сторони можемо тільки ствердити, що Ви, Пане Бусько, вповні заслужили собі на те приняття, про яке тут мова. Бо, переглядаючи реєстри в головній канцелярії У. Н. Союзу, ми знаходимо, що Ви причинилися в першій мірі до зросту й сили 102 відділу. Цей відділ зріс у силу головно завдяки Вашій невтомній праці, яку Ви провадите вже довшими літами". Далі головні урядники висказали в згаданім листі побажання п. Буськові.

Накінець К. і М. Бусько забрали слово і подякували гостям за цю честь і приятельське відношення.

Марія Кукіз.

ЗБИТІ ДОШКИ, АЛЕ БИЗНЕС ІДЕ, ЯК ЗВИЧАЙНО.

Так виглядають крамниці по фінських містах, на котрі російські летуни кидають бомби. На дверах звичайно прибитий якийсь товар, що має показувати, який крам продається в даній крамниці.

КИТАЙСЬКИЙ ПРОПОВІДНИК ЛЮБОВИ

Мав Китай не тільки двох великих фільософів, Конфуція й Ляо-цу, що проповідували спокій як найбільше благо для людства. Мав Китай у 5 століті перед Христом і мудреця на імя Мо-ті, що навчав, що любов до всього життя та людей — то найбільша сила, що творить добро в світі.

СТАРИЙ ЗВИЧАЙ НА НОВУ МОДУ

Вже тисячі літ є в Китаю звичай, що з нагоди смерти чоловіка палять його улюблені предмети, передовсім приладдя, якими він працював. І так майстрам спалюють увесь варстат, урядникам пера і прилади до писання і т. д. У новітніх часах той прастарий звичай з економічних причин змодернізували. Замісць справжніх таких причандалів родина покійника спалює паперові моделі даних предметів. Коли помер китайський шофер, люде не такі дурні, щоб — спалити авто. Вистане й паперове авто. Недавно помер у Пекіні китайський летун. Приятелі покійника піддавали думку спалити його літак. У справу вмішалася влада та приказала зладити паперовий літак і цей спалити на гробі летуна.

РАЗОВИЙ ХЛІБ ПОМАГАЄ ОЧАМ

Вже перші два місяці нової війни в Европі навчили европейців, що разовий хліб, який мусять їсти через недостачу поживи, зовсім не шкодить нікому, але, навпаки, помагає. Разовий хліб і поживніший від хліба з питльованої муки і має вітамін А, що держить очі в здоровому стані. Люди, що їдять разовий хліб, ліпше бачать і в темноті. Про це тільки недавно довідались европейці, бо всі міста тепер у тих державах, що воюють, без світла остаються в ночі. Напомацьки мусять ходити міщани. І саме ті, що походять з бідної кляси людей і їдять разовий хліб, ліпше бачать у темноті. Тож чорний разовий хліб показався не карою воєнною, але щастям.

ЗНОВ ДИТИНА ВДУШИЛАСЯ В КОЛИСЦІ

У домі Сиднія Флема, урядника одної радіової спілки в Ню Йорку, вдушилася в колисці 10-місячна дитина. Батько дитини, вернувшися з канцелярії, застав дитину неживу.

БОЯТЬСЯ САБОТАЖУ НА ПІДЗЕМНІЙ ЗАЛІЗНИЦІ

Рада транспортації міста Ню Йорку постановила зажадати спеціяльної поліційної захорони для доріг підземних залізниць, бо в минулому тижні знайдено в двох місцях на рейках залізниці 8. Евеню ріжні металеві предмети й кавалок дерева. Для оглядин рейок призначено додаткових 75 робітників.

ДЕРЕВО ЗАСТУПАЄ ҐАЗОЛІНУ

Як є всього подостатком, то людина марнотратною стає. Колиж зазнає недостатків, то вчиться жити й на тім, що попередньо викидала як непотріб. Таке саме й з народами. Німці при кінці минулої світової війни були змушені виробляти одежу навіть і з дерева. А тепер учаться бути дуже ощадними й анґлійці. От недавно вчені Англії сказали, що коли би прийшло до найгіршого, то населення Англії моглоб виживитися хоч півроку своїми лісами. А як? На цукрі з ріжних дерев. А про одного наукового дослідника Анґлії довідуємося, що він уже вживає в своїм авті замісць ґазоліни кавальчиків дерева, що досі вважалися непотрібом. На такім паливі його авто їде понад 50 миль на годину. А таке паливо коштує його лише кілька центів.

ВИПЛЕКАВ ЖОВТІ ОГІРКИ

С. Ф. Филипс з Сіетла, в стейті Вашинґтон, каже, що йому вдалося виплекати такі огірки, що не мають питомого їм гіркого смаку. Він приписує цей смак тим самим чинникам, що спричиняють зелений колір огірка. Через те його нова порода огірків має не зелений, а жовтий колір.

КУРЦІ В КАНАДІ ЗАПЛАТЯТЬ $52,000,000 ПОДАТКУ

Торговля тютюновими виробами стягне коло $52,000,000 податку для уряду в 1940 році. Таке сказав Ирл Стетфорд, президент Імпіріял Тобекко Ко., Лтд., своїм шеровцям у листі, до якого був вложений чек з дивідендою.

З тої суми $8,500,000 рахуються як додатковий воєнний податок, наложений у вересні минулого року. Тому — сказав Стетфорд — шеровці глядять здовірям у 1940 рік.

ГЕЛІЙ ПОМАГАЄ ДИХАВИЧНИМ

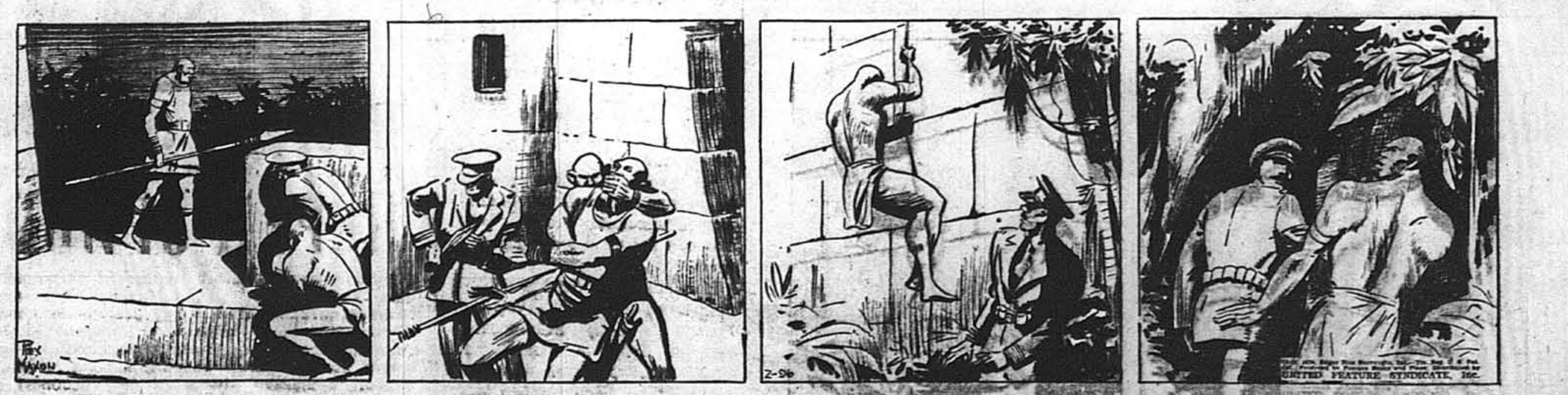
Дихавичним найбільш шкідливе холодне та мокре повітря, бо таке повітря затяжке для них. Щоб злекшити звичайне повітря, домішують американські лікарі до нього газу гелію, бо гелій багато лекший, як повітря. Та ще ліпше повітря вийде, коли гелію додати до самого кисня, що то потрібний людині до життя. Значить, із звичайного повітря виділяють набік азот (нітроген), що непотрібний тілу, а до залишеного кисня домішують гелію. Таке повітря помагає й на інші недомагання легенів та горла. Одначе таке повітря можливо виробляти тільки в Злучених Державах, бо тільки тут знаходиться багато гелію. А за кордон з Америки заборонено вивозити його, щоб котра держава не вжила його до наповнювання повітроплавів, особливо для воєнних цілей.

ДО АФРИКИ.

Недавно тому вислано з Велинґтону, в стейті Огайо, огера породи Першерон у дорогу 9,000 миль до полудневої Африки.

ТАРЗАН І ВОҐНІ ТОРУ (96)

Втікачі поховалися за підмурівок і очікували приходу сторожа. Він ішов безжурно, не підозріваючи найменшого лиха. Деколи він навіть посвистував собі. Видно було, що роками він ходив по тім мурі і ніколи не зазнав якоїсь особливої пригоди. Недбало він держав у руках спису. З боку баламкався меч.

Втікачі знали, що робити. Юкаґ мав його перший заатакувати. Коли сторож зрівнявся з ними, Юкаґ вискочив зза підмурівку і вхопив його ззаду одною рукою сильно за уста. Другою рукою він обняв його в поясі. Тепер прискочив Дарно і вирвав йому наперед спису, а далі вирвав кусок підшивки і почав затикати йому уста.

Запхавши йому шмату в уста, Дарно завязав уста, а далі мотузком звязав руки і ноги. В такім стані вони залишили його на мурі. Справившися зо сторожем, утікачі почали розвивати мотуз, по якім мали спускатися вниз. По кількох хвилинах це їм удалось. Вони були вільні поза мурами міста.

Поспішно вони бігли в напрямку темних нетрів. Але не вспіли далеко відбігти, коли з верху муру роздався ґолосний пронизливий крик. Це сторож мусів якось увільнитись із завязки на устах та почав кричати ратунку. „Ми мусимо поспішати", закликав Юкаґ. „Коли тепер схибимо, то вони і ми згинемо".